

Handläggare
Simon Gotthard
Telefon: 08-508 27 132**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

Redovisning av samråd och ställningstagande inför granskning av förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 i stadsdelen Hässelby villastad (kraftvärmeverk)

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet.
2. Slutligt planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

Anette Scheibe Lorentzi

Stadsbyggnadsdirektör

Monika Joelsson

Avdelningschef

Louise Heimler

Enhetschef

SAMMANFATTNING

Detaljplanen syftar till att möjliggöra uppförandet av ett nytt kraftvärmeverk, vilket även omfattar en kaj med transportband till verket, samt ny plats för återvinningscentral i Lövsta. Marken ägs idag av Stockholms stad men är delvis markanvisad av exploateringsnämnden till Stockholm Exergi 2018-04-19.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Till detaljplanen finns en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) framtagen. Samråd genomfördes 24 april 2019 – 10 juni 2019. Under samrådet inkom ca 200 synpunkter och ca 2500 namnunderskrifter. Inkomna synpunkter fokuserar framförallt på lokalisering, förorenings- och spridningsrisken av sediment till Mälaren, påverkan på dricksvattentäkten, påverkan på rekreations-, kultur- och naturområden samt landskapsbilden, utformning, trafik och inverkan på bad, båthamn och andra verksamheter i området. Samrådet har tydliggjort ett behov av betydande revideringar av utredningsunderlaget för att kunna göra en bedömning om lämplig markanvändning i detaljplanen.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet samt att slutligt planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

UTLÅTANDE

Syfte

Detaljplanen syftar till att möjliggöra uppförandet av ett nytt kraftvärmeverk, vilket även omfattar en kaj med transportband till verket, samt ny plats för återvinningscentral i Lövsta.

Bakgrund

Plandata

Före detta Lövstatippen ligger i Stockholms stads nordvästra del, nära kommungränsen mot Järfälla kommun, och omfattar del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 som är i stadens ägo. Norr om planområdet ligger Kyrkhamn där bildandet av ett nytt naturreservat utreds och i söder vetter planen mot Riddersvik och den nya bostadsbebyggelse som planeras där. Planområdet omfattar cirka 36 hektar på land och i vatten.

Orienteringskarta för planområdet från samrådsförslaget med (1) Lövstabadet och (2) småbåtshamn i väster. (3) Miniracingbana, (4) föreningslokaler, (5) freonåtervinning, (6) Lövsta återvinningscentral och (7) paddock i öster. Utanför planområdet finns tre sluttäckta deponikullar, (A) Norra tippen, (B) Västra tippen och (C) Östra tippen.

Gällande detaljplaner

Planområdet är inte tidigare planlagt.

Pågående detaljplaner i området

Planområdet ligger i närheten av det pågående planarbetet för Riddersvik (dnr 2013–11692) i Hässelby villastad.

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

I översiktsplanen är Lövstaområdet reserverat för teknisk försörjning. Området runt om är utpekade som natur och ett område med ny bebyggelse i Riddersvik finns med. För Kyrkhamn lyfts

pågående reservatsbildning fram och Lövstabadet beskrivs ha goda förutsättningar att utvecklas för rekreation.

Energiplan för Stockholm

Kopplat till översiktsplanen finns ”Energiplan för Stockholm”. En viktig fråga för planen är att säkra tillgång och distribution av energi. En stor del av Stockholms energi importeras (29 %) och därutöver kommer en stor andel från olja (26 %).

Energiförsörjningen i Stockholm måste tryggas genom minskad energianvändning men även genom att vidareutveckla energisystem och säkerställa att utrymme finns för en robust samt miljö- och klimatvänlig energiförsörjning. Avsikten är att använda biobränslen och utsorterade fasta bränslen i det nya kraftvärmeverket i Lövsta, vilket tillsammans med sjötransport är miljömässigt och ekonomiskt fördelaktigt.

Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040

Kommunstyrelsen i Stockholms stad har tagit fram en strategi för att staden ska kunna bli fossilbränslefri år 2040. I strategin konstateras att stadens möjligheter att uppnå klimatmålen både på kort och på lång sikt till stor del avgörs av hur fjärrvärmeproduktionen sker varför avveckling av koleldningen i Värtan pekades ut som en viktig åtgärd för att uppnå målet. Kolkraftvärmeverket i Värtan avvecklades i april 2020.

Riksintressen

Riksdagen har angett Mälaren med öar och strandområden som riksintresse för det rörliga friluftslivet. Det innebär att det rörliga friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Enligt miljöbalkens bestämmelser ska det inte utgöra något hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Markanvisning

Exploateringsnämnden fattade 2018-04-19 beslut om markanvisning till Stockholm Exergi AB (tidigare Fortum värme AB samägt med Stockholms stad). Det då anvisade området har bedömts vara ekonomiskt olämpligt för Stockholm Exergi att bebygga ur genomförandeperspektiv, främst på grund av markföroreningar och svåra grundläggningsförhållanden. Efter Stockholm Exergis vidare undersökningar har platsen för kaj och transportband ändrats. Aktuellt förslag innebär att dessa förläggs till plats som idag rymmer en båtklubb och en badplats. En ny markanvisning för denna del hanteras av exploateringsnämnden inför granskningen av detaljplanen.

Nuvarande förhållanden

Stads- och landskapsbild

Lövstatippen ligger i gränsen mellan stad och land. Här möts Hässelby, Görvälnkilen och Lövstafjärden. I mötet skapas ett funktionspräglad område med många kultur- och naturvärden samt höga rekreativvärden. Sopor och slagg från förbränningsanläggningen bildar idag de gräsbevuxna kullar som numera dominerar området.

I planområdet ligger Lövsta återvinningscentral, andra tekniska anläggningar och verksamheter med industriprägel. Söder om planområdet ligger Riddersviks gård med omgivande anlagd parkmiljö.

Trafik

Planområdet angörs via Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen. Lövsta återvinningscentral är målpunkt för bilburna besökare veckans alla dagar. I övrigt är trafiken gles.

Genom planområdet, från Kyrkhamnsvägen i norr, angör servicefordon de täckta deponikullarna för skötsel och kontroll. Samma väg nyttjas också som ridväg. Längs Mälarens strand går ett gång- och cykelstråk. Vid båthamnens inhägnade område avviker stråket från vattenlinjen och går upp mot Kyrkhamnsvägen.

Miljö- och riskfrågor

Inom planområdet har avfall och latrin från Stockholm hanterats sedan slutet av 1800-talet. Under åren mottogs och behandlades olika typer av avfall, inklusive farligt avfall, vid Lövsta sopstation. Under 1930-talet fylldes viken med så mycket avfall, slagg och aska att strandlinjen förändrades och sköts ut i viken. Förbränningsrester samt obrända sopor har därefter fortsatt tippas i viken tills nuvarande strandlinje nåddes 1972 och bildat de stora deponikullar som finns inom området idag.

Deponiområdet utgörs i huvudsak av tre sluttäckta delar; norra, västra och östra deponin. Den östra och norra deponin sluttäcktes mellan åren 2007 och 2010. Dessa har sluttäckts enligt deponiförordningen (2001:512). Yt- och grundvattnet i området övervakas i ett kontrollprogram.

Vidare innefattar planområdet även andra delar av områden som historiskt använts för industriellt ändamål eller på annat vis miljöförorenande verksamhet. Detta innefattar bland annat den så kallade SAKAB-tomten som idag delvis används för båtuppsamlingsplats. Även dessa delar innehåller betydande markföroreningar.

Riskbedömningen har visat att det finns ett behov av riskreduktion både avseende människors hälsa och avseende markmiljö inom delar av anläggningsområdet. Hälsorisker är främst förknippade med exponering via inandning av ångor samt via intag av jord. Vidare förekommer halter i området som indikerar risk för förekomst av förorening i fri fas det vill säga att ämnen förekommer som ren olja. Vid fältundersökningarna har fri fas noterats.

Vattenfrågor

Planområdet ingår i sekundär och primär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde, för vilket särskilda skyddsföreskrifter gäller. I föreskrifterna regleras bland annat hantering av spillvatten, dagvatten och mark- och anläggningsarbeten.

Planområdet ingår i del av vattenförekomsten Mälaren-Görväln (SE659044-160864). Enligt VISS i januari 2019 uppnår Mälaren-Görväln sammantaget god ekologisk status. Dock uppnås inte god kemisk status för vattenförekomsten då klassningen av prioriterade ämnen och andra ämnen av betydelse överskrider gränsvärdet för god status. Miljökvalitetsnormen är att uppnå god ekologisk och kemisk status till 2021 med undantag för tidsfrist till 2027 för kadmium, bly, antracen och tributyltenn då det inte bedöms möjligt att förbättra statusen trots åtgärder till år 2021.

Området är starkt förorenat och för att hålla framtida miljöpåverkan så låg som möjligt är det viktigt att dagvatten inte infiltrerar och därmed skapar risk för föroreningsläckage. Därmed är det inom det aktuella området inte lämpligt att följa Stockholms stads riktlinjer om infiltration av dagvatten.

Naturresevat

Bildande av ett naturresevat i Kyrkhamn intill planområdet pågår. Samråd om resevatet hölls 2014 och i det område för naturresevat som då föreslogs ingick även en del av planområdet. En ny resevatsgräns utreds, där småbåtshamn och badplats utgår. I de föreslagna resevatsföreskrifterna står att resevatet inte ska utgöra hinder för möjligheten att placera en anläggning för stadens tekniska försörjning vid före detta Lövstatippen, eller för tillhörande anläggningar som t.ex. en kaj med anlöpningsväg, samt transportband eller dylikt för transporter mellan kaj och anläggningen.

Service, idrott och kultur

Det finns idag bra förutsättningar för rekreation vid planområdet. Ett långt rekreatiionsstråk längs strandkanten sammanbinder Lövsta med Kyrkhamn i norr och Riddersvik i söder. Det finns ett rikt

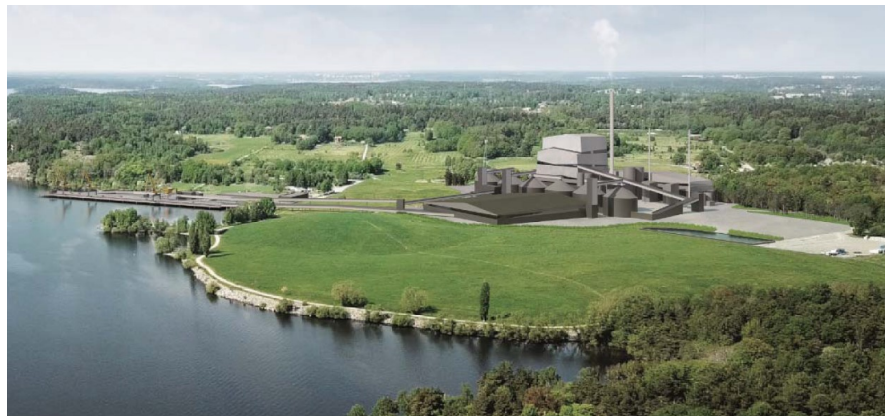
utbud av besöksmål för olika åldersgrupper och intresseinriktningar. Av stor betydelse för platsens rekreativa värden och roll som rekreativ målpunkt är Lövstabadet samt småbåtshamn med tillhörande varv som ligger inom planområdet.

Höga natur- och kulturmiljövärden, variationen mellan öppna och slutna områden, samt närheten till vattnet bidrar till upplevelsen av området. Tillgängligheten till området är god då det finns anslutningar via både promenad/cykelstråk, bil och buss.

Planförslaget under samråd

Planen möjliggör anläggande av ett kraftvärmeverk med tillhörande hamn samt ny lokalisering av en återvinningscentral.

Kraftvärmeanläggningen planeras i planområdets norra del och hamnen planeras på den norra stranden, där det idag finns en småbåtshamn och badplats. Parallella transportband kommer att anläggas mellan kaj och anläggning, för att möjliggöra transport av bränsle. Återvinningscentralen planeras till planområdets sydöstra del, delvis söder om den befintliga Lövsta återvinningscentral.

Visualisering av samrådsförslaget. Illustration: Stockholm Exergi/Liljewall Arkitekter.

Kraftvärmeverket ska producera både elkraft och fjärrvärme. Det ska trygga tillgången till hållbar fjärrvärme som helt ska baseras på förnybar eller återvunnen energi. Anläggningen i Lövsta ska enligt Stockholm Exergi kunna försörja över 200 000 lägenheter med värme och generera el som motsvarar över 125 000 elbilars årsbehov.

Detaljplanen är flexibel när det gäller utformning av kraftvärmeverkets byggnader. Placering i landskapet och högsta tillåtna höjder regleras. Däremot föreskriver planen inte material eller övrig utformning. Genomförande av infrastrukturprojekt som detta behöver föregås av investeringsbeslut som fattas efter att detaljplanen har antagits. Det är efter att planarbetet avslutats som upphandling av entreprenad och detaljprojektering sker. Sålunda behöver gestaltungsfrågor hanteras inför och i bygglovskedet.

Detta hanteras i avtal mellan Stockholm Exergi och Stockholms stad.

Planförslagets konsekvenser

En miljökonsekvensbeskrivning för detaljplanen har tagits fram enligt miljöbalken 6 kap. 11 § eller PBL(2010) 4 kap. 34 §, då planförslaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan och innefattar tillståndspliktig verksamhet. Avgränsningssamråd hölls under hösten 2018 i syfte att fastställa omfattning och detaljeringsgrad i samråd med länsstyrelsen samt de närliggande kommunerna Järfälla kommun och Ekerö kommun.

En växande stad

Från energiförsörjningsperspektiv kan planförslaget antas ha stor betydelse för förutsättningarna till att Stockholms stad kan växa.

En sammanhängande stad

Trygghet

Då en konsekvens av planförslaget är att befintlig badplats och småbåtshamn, samt flera befintliga verksamheter och föreningar, inte längre kan finnas kvar i området påverkas den grad till vilken området befolkas och på vilka tider. Detta medför i sin tur att den upplevda tryggheten i området, i synnerhet vid tider då den nya verksamheten är stängd, försämras. Av samma skäl försämras tryggheten från ett jämställdhetsperspektiv för t.ex. motionärer eller andra förbipasserande.

Den planerade verksamheten i sig, bortsett från de lägen då den ersätter rekreativa funktioner, antas inte medföra någon betydande skillnad från trygghets- eller jämställdhetsperspektiv jämfört med de befintliga verksamheter den ersätter.

Trafik och mobilitet

Gång- och cykelväg planeras att dras genom planområdet så att det även i fortsättningen kommer finnas ett sammanhängande rekreativt område längs strandkanten. Upplevelsen kommer att förändras i och med att området exploateras och ges en mer industriell karaktär. Utveckling av stråket, med syfte att hantera områdets förändrade karaktär, främja trygghet och skapa ett så högkvalitativt stråk som möjligt i det aktuella läget, genomförs inom ramen för detaljplanearbetet.

God offentlig miljö

Arkitektur och gestaltning

Planerad verksamhet kommer att påverka områdets visuella karaktär, utblickar och vissa av dagens visuella värden som är kopplade till strandlinjen och vattenområdet. Graden av

anläggningens påverkan på landskapsbilden är beroende av anläggningens volym, utformning och materialval. Platsen har historiskt använts för stadens tekniska system och denna funktion kommer alltså att kvarstå med den planerade markanvändningen. Sammantaget bedöms genomförandet av planen medföra små negativa konsekvenser med avseende på landskapsbild.

Kulturliv, idrott och rekreation

Med badplats och småbåtshamn kommer två viktiga lokala målpunkter med höga värden för rekreation att försvinna vilket innebär att tillgängligheten till rörligt friluftsliv försämras påtagligt. Detta medför stora negativa konsekvenser. Delar av rekreationsområdet skadas fysiskt och upplevelsevärdet försämras påtagligt. Planens genomförande kommer att innebära en upplevelsemässig förändring från rekreationsområde till mer industripräglad område, strandpromenaden kommer att finnas kvar och det kommer fortfarande vara möjligt att röra sig fritt över deponikullarna. Ur ett mer regionalt perspektiv bedöms åtgärden medföra måttliga negativa konsekvenser. Med områdets höga värde och den lokalt stora negativa påverkan bedöms ett genomförande av planen som helhet medföra betydande negativa konsekvenser med avseende på rekreation inom området. Under ledning av idrottsförvaltningen har Stockholms stad för avsikt att hitta ersättningsplatser för småbåtshamn och badplats.

En klimatsmart och tålig stad

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Planförslaget huvudsyfte, att möjliggöra ett kraftvärmeverk, är avgörande för de klimatpolitiska mål som Stockholms stad har i och med Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040.

Kraftvärmeverket avses bidra till en mer hållbar och trygg energiförsörjning i Stockholms stad och detaljplanen är en förutsättning för dess genomförande.

Planförslaget bidrar sammantaget negativt till uppsatta mål i *Grönare Stockholm* och *Stockholms miljöprogram* och medför små till måttligt negativa konsekvenser på naturmiljön och ekosystemtjänster då grova träd och särskilt skyddsvärda träd kommer att tas ned. Även rödlistade och skyddade arter, utpekade naturvärdesobjekt, områdets funktion som habitatnätverk och spridningsvägar och ESBO-område riskerar att påverkas negativt vid ett genomförande av planen.

Området är beläget inom den del av Mälaren som går under benämning Mälaren-Görvål, (SE659044-160864) för vilken fastställda miljökvalitetsnormer ska följas. Både med hänsyn till Östra Mälarens vattenskyddsområde och till miljökvalitetsnormerna

för vatten är det viktigt att planens genomförande inte medför en negativ påverkan på vattenkvaliteten. Planförslaget bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten eftersom näringsämnen eller förorenande ämnen inte tillförs Mälaren-Görväln. Dagvatten ska hanteras så att markföroreningar inte sprids till omgivningen.

Avseende utsläpp till luft och lukt bedöms sammanfattningsvis konsekvenserna vid ett genomförande av planen som obetydliga mot bakgrund av att tillkommande halter och deposition av luftföroreningar är låga och att gällande nivåer för miljökvalitetsnormer, miljömål och kritisk belastning innehålls.

Vid ett genomförande av planen kommer det tillkommande bullret från det planerade kraftvärmeverket sannolikt att öka bullernivåerna i planens närområde. Trafikbullret bedöms vid ett genomförande av planen vara i paritet med nulägesituationen och bedöms inte försvåra utbyggnad av bostäder vid Riddersvik. Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna vid ett genomförande av planen som små med risk för måttligt negativa mot bakgrund av att gällande riktvärden för rekreationsområdet kan överskridas.

Teknisk försörjning

På kort sikt kommer anläggningen av det nya fjärrvärmeverket medföra ett ökat behov av transporter och energianvändning, vilket kommer att öka utsläppen av växthusgaser lokalt. Mer långsiktigt sett kommer kraftvärmeverket att bidra till en förnyelse i Stockholms fjärrvärmenät och koppla ihop stadens fjärrvärmenät, vilket medför större försörjningstrygghet och en ökning av andelen förnybara och återvunna bränslen som används. Samtidigt kommer ökade bränsletransporter till Lövsta att medföra ökade utsläpp av växthusgaser. Merparten av bränsletransporterna planeras att göras via fartyg, vilket är positivt ur ett klimatperspektiv jämfört med om de skedde med lastbil. Sammantaget bedöms genomförandet av planförslaget att medföra måttliga positiva konsekvenser med avseende på energi och klimat. I den mån framtida transporter kan drivas med fossilbränslefria medel antas de positiva konsekvenserna för teknisk försörjning och klimat öka ytterligare.

Planprocess

Process

Planarbetet sker genom utökat förfarande med hänvisning till dess stora allmänna betydelse och då planförslaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Samråd för detaljplanen med tillhörande MKB genomfördes 24 april 2019 – 10 juni 2019. Samrådsmöte hölls i Vällingby Teater den 15 maj 2019 med ca 230 besökare. Stockholm Exergi genomförde även samråd för miljötillståndsansökan under samma period.

Samlade synpunkter

I samrådet inkom ca 200 yttranden. Flera remissinstanser påtalar brister i underlaget och framför synpunkter i sak. Intresset från föreningar, sakägare och privatpersoner har varit stort och de är överlag starkt negativa till förslaget. Via stadsdelsnämnden och föreningen Rädda Lövsta har även namnlistor som motsätter sig förslaget inkommit. Dessa omfattar totalt ca 2500 namnunderskrifter.

Inkomna synpunkter fokuserar framförallt på lokalisering, förorenings- och spridningsrisken av sediment till Mälaren, påverkan på dricksvattentakten, påverkan på rekreations-, kultur- och naturområden samt landskapsbilden, utformning, trafik och inverkan på bad, båthamn och andra verksamheter i området. Länsstyrelsen anser bl.a. att kommunen inte visat på lämplig mark- och vattenanvändning. Några remissinstanser och enstaka privatperson är positiva till projektet och anser att projektet är viktigt för stadens framtida energiförsörjning.

Flera remissinstanser, som bl.a. länsstyrelsen, SVOA, Norrvatten, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt många föreningar, sakägare och övriga uttrycker oro och påtalar brister i underlaget som rör flera risk-, hälso- och miljöfrågor. Även hur dessa frågor samordnas med pågående detaljplanearbete för Riddersvik och hur det ska kunna säkerställas i ett anläggningsskede lyfts. Buller, brandgasspridning, dagvattenhantering, geoteknik, ras och skred, nautiska risker, påverkan på dricksvattentakten Mälaren, hantering av föroreningar och befintlig deponi är några av de viktigaste frågorna som lyfts.

Några remissinstanser samt flera föreningar, sakägare och övriga efterfrågar avvägningar och redovisning avseende lokaliseringalternativ för verket. Flera anser att platsen är problematisk och att en bättre lokalisering bör hittas. Även motivering till det förändrade kajläget ifrågasätts i flera synpunkter, där olika alternativ också föreslås.

Några remissinstanser samt flera sakägare och övriga påpekar att anläggningens volym och utformning kommer att ha en mycket negativ inverkan på det omgivande landskapet samt kultur- och naturmiljön. De efterfrågar kompletterande visualiseringar från

olika vypunkter. Kraftvärmeverkets höjder, färger och materialuttryck är viktiga aspekter att hantera och säkerställa i planprocessen för att mildra anläggningens avtryck i landskapsbilden enligt länsstyrelsen. Skönhetsrådet avstryker anläggningens gestaltning och anser att det är en stor risk i att låta gestaltungsfrågorna avgöras i bygglovsskedet, istället önskar de en betydligt mer styrd detaljplan. Samfundet S:t Erik anser inte att strandpromenadens möte med transportbanden ger intryck av någon medveten gestaltning. De anser att staden bör ställa högre krav på gestaltning av utemiljöer.

Region Stockholm ställer sig positiv till detaljplaneförslagets utbyggnad av en hamn, som möjliggör införsel av biobränslen på båt istället för att öka de tunga vägtransporterna. Det är viktigt att denna möjlighet nyttjas till fullo så att inte vägtransporter i området ökar i onödan. Några sakägare och övriga påpekar att trafiken i området är ansträngd idag och att vägnätet inte klarar ökningen av trafik och tunga transporter som planen innebär. Vissa ifrågasätter klimatpåverkan och miljömässigheten i båttransporter. Några remissinstanser, sakägare och övriga efterfrågar även hur trafiken ska fungera under byggtiden.

Några remissinstanser samt flera föreningar, sakägare och övriga anser att planförslaget har en stor negativ inverkan på rekreationsmöjligheterna i närområdet. Planförslaget anses även ha en negativ inverkan på riksintresset för det rörliga friluftslivet. Flera ställer sig mycket negativa till att förslaget innebär att befintliga bad- och båtplatser tas bort och undrar hur dessa ska ersättas.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

De synpunkter som inkommit under samrådet har tydliggjort att det finns ett behov av betydande revideringar i utredningsunderlaget för att kunna göra en ordentlig bedömning om lämplig markanvändning i detaljplan. Som direkt följd av samrådssynpunkterna har de flesta utredningar uppdaterats och flera nya har tagits fram. Även behovet av samordning med detaljplaneförslaget för Riddersvik har tagits med i detta. Ett större förvaltningsövergripande grepp inom staden, kring frågor om ansvar och granskning av utredningar har varit nödvändigt.

Stadsbyggnadskontoret, tillsammans med stödjande kompetens från andra förvaltningar och tredjepartsgranskare, planerar att under hösten påbörja en omfattande granskning av det uppdaterade underlaget, i syfte att säkerställa att dess innehåll och slutsatser kan godtas. Målsättningen är att eventuella oklarheter ska kunna tydliggöras och de regleringar som behöver tillkomma inom ramen för detaljplanen ska kunna fastställas utifrån detta. Hela underlaget

ska hanteras, men följande frågor är av särskilt stor vikt, där tillräcklig redovisning och lämplig hantering behöver kunna säkerställas inför granskningsskedet:

- Ingen negativ påverkan på vattenförekomen och dricksvattentäkten Mälaren.
- Sanering av mark- och vattenområden ska kunna genomföras säkert och utan risk för spridning.
- Anläggandet av verk- och hamnområde får inte påverka vattenområden, deponier eller markstabilitet negativt.
- Tydligare redovisning och bedömning av påverkan på landskapsbilden samt natur- och kulturmiljön.
- Redovisning och bedömning av planförslagets påverkan på riksintresset för det rörliga friluftslivet.
- En helhetsbild som beskriver och hanterar konsekvenser på buller, risk, vatten samt andra miljöfrågor.
- Hantering av trafik och transporter under såväl bygg-, som driftskede.

Inom planområdet är förslagets huvudsakliga utformning och disposition av funktioner på platsen i grunden oförändrad sedan samrådet. Kajläget som presenterades i samrådet fortsätter att vara det förslag som planen prövar. En omlokalisering av bad- och båtplatser utreds som konsekvens av detta, där processen för ersättningen av dessa funktioner leds av idrottsförvaltningen. Kring planområdet har flera kajlägen utretts, men har förkastats av olika skäl. De faktorer som har haft störst betydelse är geotekniska och topografiska förutsättningar, föroreningar, nautiska förutsättningar (närhet till farled), risker, byggteknik, arbetsmiljö samt kostnader. En mer omfattande beskrivning och bedömning av studerade alternativ till kajläget ska uppdateras i planens MKB inför granskningen.

Verkets arkitektoniska gestaltning är en viktig fråga för helhetsupplevelsen och mötet med omgivningen. En mer detaljerad styrning av dess innehåll skulle därför vara vägledande för anpassningen till landskapet. Men till följd av att befintliga upphandlingsprocesser kan påverka slutgiltig storlek, utformning och mått på verkets element i genomförandet, har styrning visat sig vara svårt utan att detaljprojektera i detta skede. Kontorets ambition är istället att genom avtal med byggaktören strukturera upp en formaliserad process som, med tydliga riktlinjer och bedömningsförfarande, hanterar gestaltningen efter ett antagande, men inför bygglov. En tänkbar process kan exempelvis vara parallella uppdrag eller annan form av tydlig och överenskommen bedömningsprocess med målstyrt resultat. Inom detaljplanearbetet utformas en målbild och struktur för verkets gestaltning, men där

ytterligare styrning och bearbetning även ges utrymme efter den formella planprocessens slut. En sådan överenskommelse har i nuläget inte träffats, men diskussioner pågår och ska säkras.

Ett arbete med att utveckla utformningen kring den passage som skapas vid strandpromenaden pågår däremot inom ramen för detaljplanen under ledning av exploateringskontoret som ansvarar för utformning, projektering och genomförande av allmän plats. Passagen är en viktig del för att säkerställa rörligheten i området och skapa ett bättre möte mellan gångvägen och anläggningen i detta läge. Målsättningen är att utveckla och förbättra passagen jämfört med samrådsförslaget. Utformning av allmän plats regleras inte i plankartan.

Frågan om lokalisering och val av plats för kraftvärmeverket har lyfts av många under samråd. Denna process har detaljplanen få verktyg att hantera utan utreder framförallt lämpligheten på den aktuella platsen. I syfte att förtydliga bakomliggande process och belysa de alternativ som studerats ska lokaliseringen redovisas tydligare i planens MKB inför granskning. Den lokaliseringsutredning som tagits fram i samband med miljötillståndsansökan skall även biläggas planhandlingarna. Flertalet andra synpunkter som inkommit under samrådet utgör också sådant som inte kan hanteras inom detaljplaneprocessen. Antingen då denna saknar möjligheter, inte har rätt lagrum och verktyg eller att frågorna hanteras i andra processer, lagar eller regelverk.

Tidigare ställningstaganden i ärendet

Beslut om att påbörja planarbetet fattades i stadsbyggnadsnämnden 2018-05-23.

Tidplan

Preliminär tidplan för projektet är:

Granskning	april 2021
Godkännande SBN	oktober 2021
Antagande KF	december 2021

Planavtal

Planavtal har tecknats med Stockholm Exergi för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA STÄLLNINGSTAGANDE

Stadsbyggnadskontoret bedömer att projektet har stor samhällsnytta för hela regionen och ligger i linje med de inriktningar som finns i

översiktsplanen. Stora delar av planområdet är idag anspråkstagen för avfallshantering och industriändamål samt den befintliga föroreningssituationen gör att det är svårt att utnyttja marken till andra ändamål. Projektet medför även genom planerade saneringar en potentiell förbättring av föroreningssituationen i området, vilket stadsbyggnadskontoret ser som positivt.

Stadsbyggnadskontoret har ett politiskt uppdrag att utreda lämpligheten att anlägga ett kraftvärmeverk på den aktuella platsen genom en detaljplan. I budget 2020 under *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* framgår att säkerställa att planeringen tar hänsyn till behov av ytor för teknisk infrastruktur och stärka samordningen med övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser avseende logistik, infrastystem och försörjningsinfrastruktur i alla skeden av planering och genomförande. I Stockholm Exergis budget framgår dessutom att bolaget ska ansvara för och koordinera ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta.

Val av plats grundar sig bl.a. på beslut och vägval gjorda i tidigare skeden än detaljplaneprocessen. I planens miljökonsekvensbeskrivning (MKB) beskrivs alternativ till lokalisering kort men ska utvecklas ytterligare till granskningsskedet. Även den lokaliseringsutredning som ingick i ansökan till miljötillståndet biläggs planhandlingarna för att tydligare visa på hur lokaliseringen motiverats. Inom arbetet med detaljplanen finns det inga ytterligare möjligheter för stadsbyggnadskontoret att göra bedömningar om lokaliseringsmöjligheterna jämfört med övriga platser i Storstockholm utan kontoret utreder lämpligheten på aktuell plats.

Den huvudsakliga avvägning som präglar planarbetet är den mellan planförslagets målsättning att möjliggöra för Stockholms stads klimatpolitiska mål i och med uppförandet av ett nytt kraftvärmeverk och de lokala konsekvenser detta medför, främst för rekreativa och kulturmiljömässiga värden samt i viss mån även lokala naturvärden. Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar de i vissa fall stora negativa konsekvenser planförslaget medför lokalt men gör avvägningen att det betydande allmänna intresse som Stockholms stads strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040 innebär överväger dessa. Det är även kontorets uppfattning att det råder en bred samsyn inom stadens förvaltningar och politiska styrning i denna fråga.

Lövstaverket är också en del av flera sammankopplade projekt som är av vikt för stadens framtida utveckling, där bl.a. byggandet av bostäder vid Hässelbyverket ingår.

Stadsbyggnadskontoret konstaterar att många synpunkter kring bristande underlag och utredningar lyfts i plansamrådet. Framförallt är risker kopplade till föroreningsituationen i området och risk för påverkan på Mälaren som dricksvattentäkt centrala frågor som är avgörande för detaljplaneprocessens lämplighetsprövning. Samrådet har tydliggjort ett behov av betydande revideringar av utredningsunderlaget för att kunna göra en bedömning om lämplig markanvändning i detaljplanen. Flera utredningar har uppdaterats och nya tillkommit till följd av samrådssynpunkterna. Ett större förvaltningsövergripande grepp kring frågor om ansvar och granskning av utredningar har varit nödvändigt och fortsätter hanteras inom ramen för detaljplaneprocessen samt kopplat till processen för den pågående miljötillståndsansökan.

I det kommande planarbetet har stadsbyggnadskontoret för ambition att genom sin rådighet i möjligaste mån begränsa de negativa konsekvenser, i synnerhet för områdets rekreativa värden, som planförslaget medför. Stadsbyggnadskontoret ser positivt på det arbete som Stockholms stad under ledning av idrottsförvaltningen genomför i syfte att hitta ersättningsplatser för den badplats och småbåtshamn med tillhörande varv som planeras ianspråkta av kraftvärmeverket.

Eventuella risker för att miljökvalitetsnormer för vattenskyddsområdet Östra Mälaren skulle påverkas negativt och att Mälarens status som dricksvattentäkt skulle försämrats bedömer stadsbyggnadskontoret som oacceptabla. I den inom detaljplanearbetet pågående lämplighetsprövningen måste utredningsarbetet tydligt redogöra för hur dessa risker elimineras innan detaljplanen kan antas.

Stadsbyggnadskontoret utreder och bedömer markens lämplighet i detaljplaneprocessen. För ett genomförande av kraftvärmeverket krävs även ett miljötillstånd och avtal om exploatering. Dessa processer bedömer och reglerar driften utanför detaljplanens ramar. Detaljplanen reglerar heller inte sådant som styrs i annan lagstiftning eller regelverk.

Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att inkomna yttranden, i den mån de faller inom ramen för vad en detaljplan kan reglera alternativt berör lämplighetsprövningen, är hanterbara i det fortsatta planarbetet. Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet samt att slutligt planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

SLUT